

U 17/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU och om ändring av förordning (EU) nr 952/2013 (*En enda kontaktpunkt för tullen i EU*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU och om ändring av förordning (EU) nr 952/2013 samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 4 mars 2021

Finansminister Matti Vanhanen

Lagstiftningsråd Jukka M. Kekkonen

FINANSMINISTERIET

PROMEMORIA
4.3.2021

EU/2020/00648

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV EN MILJÖ MED EN ENDA KONTAKTPUNKT FÖR TULLEN I EU OCH OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EU) NR 952/2013

1 Allmänt

Kommissionen lämnade den 28 oktober 2020 sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU och om ändring av förordning (EU) nr 952/2013¹ (COM(2020) 673 final).

Den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU är ett sätt att modernisera och digitalisera processerna för klarering av varor i EU. Det är fråga om en digital lösning som hänför sig till klarering av varor på unionsnivå för elektroniskt utbyte av uppgifter mellan olika myndigheter och mellan dem och ekonomiska aktörer. Inrättandet av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU återspeglas också på förordning (EU) nr 952/2013, nedan *tullkodex för unionen*, där kommissionen föreslår att det samtidigt görs ändringar i två bestämmelser varmed miljön integreras till en del av unionens tullagstiftning.

Kommissionens förslag till förordning har lämnats in för behandling av Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och för godkännande i medbeslutandeförfarande. Behandlingen av förslaget i rådet inleddes i november 2020.

Den föreslagna förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att förordningen offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Tillämpningen av förordningen inleds stegvis. Tillämpningen av det föreslagna informationsutbytet mellan tullmyndigheterna och de behöriga partnermyndigheter som avses i förordningen inleds enligt den gradering som fastställs för varje formalitet i bilagan till förordningen från och med den 1 mars 2023, den 1 mars 2024 eller den 3 mars 2025. Digitalt samarbete och utbytet av uppgifter mellan myndigheter och ekonomiska aktörer ska vara möjligt från och med den 1 januari 2031.

2 Förslagets syfte och bakgrund

Miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU som inrättas genom förslaget är en digital lösning i anslutning till klarering av varor för utbyte av elektroniska uppgifter mellan tullen och andra tillsynsmyndigheter samt mellan ekonomiska aktörer och nämnda myndigheter i hela unionen.

Bakgrunden till förslaget är utökade unionsregler om den internationella handelsmiljön. Tullen kontrollerar efterlevnaden av mer än 60 EU-rättsakter, som inte rör tullens primära uppgifter. Det är till exempel fråga om övervakning av bestämmelser som hänför sig till hälsa, miljöskydd, jordbruk, produktöverensstämmelse och kulturarv. En central inverkan på förslaget har också

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013)

varit digitaliseringen av tullverksamheten och Tullens verksamhetsmiljö och därav följande möjligheten att modernisera tullklareringsprocessen.

Förslagets syfte är att i EU:s medlemsstater skapa en enhetlig elektronisk verksamhetsmiljö för tullklarering, inom ramen för vilken tullklareringssystemet automatiskt kontrollerar de tillstånd, intyg, kvotmängder och andra så kallade formaliteter som omfattas av förslaget och som andra tillsynsmyndigheter kräver direkt i EU:s informationssystem som myndigheten i fråga använder. Inom ramen för den föreslagna verksamhetsmiljön kan de behöriga partnermyndigheterna också utifrån tullklaringsuppgifter följa med och administrera uppfyllandet av de kvoter som omfattas av förslaget. I detta avseende förbättrar och digitaliserar förslaget samarbetet mellan Tullen och partnermyndigheter, effektiviserar tullklareringsprocessen och förbättrar tullkontrollen.

Förslaget förenklar också det tullklaringsförfarande som de ekonomiska aktörerna använder och gör det smidigare. I den föreslagna miljön behöver ekonomiska aktörer inte längre för Tullen visa upp tillstånd och intyg som de behöriga partnermyndigheterna beviljat, utan Tullen får automatiskt nödvändiga uppgifter från EU:s informationssystem som partnermyndigheterna använder. Förslaget syftar dessutom till att möjliggöra en enda digital kommunikationskanal för tullklarering för ekonomiska aktörer inom ramen för vilken de på en och samma gång med en enhetlig tulldeklaration kan lämna alla uppgifter som förordningen omfattar och som också de behöriga partnermyndigheterna kräver om de varor som ska tullklaras. Via samma kommunikationskanal kan de ekonomiska aktörerna dessutom få kunskap om förtullningsbeslutet eller annan respons om sin deklaration från Tullen eller från de behöriga partnermyndigheterna. Genomförandet av en kommunikationskanal kräver dock att kompletterande regler utfärdas senare med stöd av den föreslagna förordningen.

Icke-tullrelaterade EU-formaliteter som omfattas av förordningen är till en början endast de för vilka nödvändiga uppgifter för tullklareringen från behöriga partnermyndigheter fås digitalt från ett annat av EU:s informationssystem i alla medlemsstater. En förteckning över de åtta formaliteterna i fråga och EU:s informationssystem som gäller dem finns i bilagan till förordningen. Förteckningen i bilagan kan vid behov ändras genom en delegerad förordning. Enligt kommissionen berör förslaget cirka 40 miljoner tulldeklarationer varje år.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Genom förordningen inrättas en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU (EU Single Window Environment for Customs). Genom den föreslagna förordningen ändras dessutom två bestämmelser i tullkodex för unionen, varmed miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU integreras till en del av tullagstiftningen för EU.

Miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU består av en helhet med informationssystem som anges i förslaget till förordning och som möjliggör samordnat digitalt informationsutbyte samt interaktion mellan tullmyndigheter och behöriga partnermyndigheter och mellan ekonomiska aktörer och nämnda myndigheter.

Miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU omfattar ett centraliserat elektroniskt system för utbyte av intyg (EU CSW-CERTEX) och nationella miljöer med en enda kontaktpunkt för varje medlemsstat som inrättas genom förslaget. Dessutom omfattar den de EU-system som avses i bilagan till förordningen och som gäller åtta andra icke-tullrelaterade digitaliserade EU-formaliteter.

Systemet med en enda kontaktpunkt hos tullen i EU för utbyte av intyg, det vill säga EU CSW-CERTEX (European Union Customs Single Window Certificates Exchange System) är ett gränssnitt i realtid, som möjliggör digitalt informationsutbyte mellan nationella enda kontaktpunkter för tullen och EU:s icke-tullrelaterade informationssystem som specificerats i bilagan till förordningen.

Varje medlemsstat ska inrätta en nationell miljö med en enda kontaktpunkt för tullen och den ska kopplas till EU CSW-CERTEX. En nationell miljö med en enda kontaktpunkt för tullen möjliggör det digitala informationsutbyte som tullklareringen kräver och samarbete mellan tullmyndigheter, de behöriga partnermyndigheter som avses i förordningen och ekonomiska aktörer. Det möjliggör också automatiskt utbyte och verifiering av nödvändig information för tullklarering och formaliteter från de behöriga partnermyndigheternas system genom EU CSW-CERTEX. Det kommer också att utforma en enda kommunikationskanal, genom vilken ekonomiska aktörer både kan lämna in alla nödvändiga uppgifter för tullklarering och ta emot förtullningsbeslutet om sin deklaration.

De icke-tullrelaterade EU-system som specificeras i bilagan till förslaget till förordning och de formaliteter som ingår i dem kopplas genom EU CSW-CERTEX till de nationella miljöerna med en enda kontaktpunkt för tullen. Det är fråga om icke-tullrelaterade formaliteter, såsom tillstånd, kvoter eller intyg, som de behöriga partnermyndigheterna administrerar i icke-tullrelaterade informationssystem. Tullen ansvarar dock för kontrollen av efterlevnaden av nämnda formaliteter vid tullklareringen av varor.

Kommissionens förslag till förordning om inrättande av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU innehåller sammanlagt 24 artiklar, som är fördelade över sex olika kapitel i förordningen. En central del av den föreslagna förordningen är dessutom dess bilaga, som innehåller en specificering av icke-tullrelaterade unionssystem och unionsformaliteter som omfattas av miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU.

Kapitel I Allmänna bestämmelser (artiklarna 1–3)

Kapitlet innehåller bestämmelser om omfattningen av förordningen, inrättandet av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU, dess allmänna syfte och de informationssystem som ingår i den. Kapitlet innehåller dessutom definitioner av de centrala termerna i förordningen.

Kapitel II Systemet med en enda kontaktpunkt hos tullen i EU för utbyte av intyg (artiklarna 4–7)

Kapitlet innehåller bestämmelser om systemet för utbyte av intyg, EU CSW-CERTEX, som inrättas genom förslaget. I kapitlet finns bestämmelser om systemets uppgifter samt om kommissionens och medlemsstaternas ansvarsområden. Kommissionen och medlemsstaterna utvecklar och använder systemet gemensamt. Kapitlet innehåller också en bestämmelse om hanteringen av personuppgifter. Kommissionen samt tullen och de behöriga partnermyndigheterna i medlemsstaterna ska vara gemensamt personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som behandlas i systemet.

I kapitlet ges kommissionen befogenhet att anta genomförandeakter om de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsområden och befogenhet att anta delegerade akter, varmed ändringar kan göras i bilagan till förordningen, i synnerhet för att lägga till icke-tullrelaterade unionsformaliteter till bilagan.

Kapitel III Nationella enda kontaktpunkter för tullen (artiklarna 8 och 9)

Kapitlet innehåller bestämmelser om medlemsstaternas skyldighet att inrätta den nationella delen av miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU, en nationell miljö med en enda kontaktpunkt för tullen. Varje medlemsstat ansvarar för utveckling, integrering och drift av den. De nationella miljöerna ska i synnerhet göra det möjligt för tullmyndigheterna att automatiskt kontrollera de formaliteter som anges i bilagan till förordningen från unionens informationssystem som gäller dem och för behöriga partnermyndigheter att hantera de kvotmängder som avses i bilagan. Den nationella miljön ska från början av 2031 också tillhandahålla en enda kommunikationskanal för ekonomiska aktörer för att fullgöra relevanta tullformaliteter och andra unionsformaliteter.

I kapitlet finns också bestämmelser om behandling av personuppgifter inom den nationella enda kontaktpunkten för tullen, om den personuppgiftsansvarige och om att underrätta kommissionen om personuppgiftsincidenter.

Kapitel IV Digitalt samarbete: Informationsutbyte och andra förfaranderegler (artiklarna 10–17)

Kapitlet innehåller de viktigaste förfarandereglerna för det informationsutbyte och digitala samarbete som omfattas av miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU. Kapitlet är indelat i tre avsnitt.

Det första avsnittet i kapitlet (artikel 10) innehåller bestämmelser om informationsutbyte som rör de unionsformaliteter som avses i bilagan till förordningen mellan tullmyndigheter och partnermyndigheter. Kommissionen ges befogenheten att anta delegerade akter om de dataelement som ska utbytas. Dessutom ges kommissionen befogenhet att anta genomförandeakter om särskilda regler för informationsutbyte, och vid behov också för att säkerställa skydd för personuppgifter.

I det andra avsnittet i kapitlet (artiklarna 11–15) finns bestämmelser om ramarna inom vilka de nationella miljöerna med en enda kontaktpunkt för tullen kommer att utgöra den enda kommunikationskanalen för ekonomiska aktörer för ändamålsenlig tullklarering och för att ta emot beslut och meddelanden som hänför sig till tullklareringen från de behöriga myndigheterna.

Kommissionen ges befogenheter att genom genomförandeakter fastställa vilka av de i bilagan till den föreslagna förordningen förtecknade formaliteterna den ekonomiska aktören kan uppfylla genom en enda kommunikationskanal, och likaså om de särskilda reglerna i anslutning till informationsutbytet, inklusive förfaranderegler som skyddet för personuppgifter eventuellt kräver. Kommissionen ges också befogenhet att anta delegerade akter för att identifiera dataelementen och datainnehållet i den tulldeklaration som avses i avsnittet. Kommunikationskanaler som är förenhetliga med bestämmelserna som grundar sig på genomförandeakterna och de delegerade akterna ska vara tillgängliga för medlemsstaterna från början av 2031.

Avsnitt tre i kapitlet (artiklarna 16–17) innehåller bestämmelser om partnermyndigheternas åtkomst till systemet för registrering och identifiering av ekonomiska aktörer (EORI) som anges i tullkodex för unionen och administreras av tullmyndigheterna för validering av uppgifter om aktörerna. Avsnittet innehåller också bestämmelser om varje medlemsstats skyldighet att utse en nationell samordnare, som ska fungera som kontaktpunkt för kommissionen och främja samarbetet mellan tull- och partnermyndigheterna.

Kapitel V Kostnader för EU CSW-CERTEX, arbetsprogram samt övervakning och rapportering (artiklarna 18–20)

Kapitlet innehåller bestämmelser om kostnadsfördelning. Enlig det svarar unionen för alla kostnader i anslutning till utveckling, integrering och drift av EU CSW-CERTEX och dess gränssnitt mot unionssystemen. Varje medlemsstat svarar i sin tur för kostnaderna för utveckling, integrering och drift av sin nationella enda kontaktpunkt för tullen och dess anslutning till EU CSW-CERTEX.

I kapitlet ges kommissionen dessutom befogenhet att genom genomförandeakter anta ett arbetsprogram för att stödja ett stegvist genomförande av bestämmelser i anslutning till de icke-tullrelaterade unionsformaliteter som är förtecknade i bilagan till förordningen. Kapitlet innehåller också en bestämmelse om övervakning och rapportering av miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU.

Kapitel VI Förfaranden för antagande av genomförandeakter och delegerade akter, ändringar av förordning (EU) nr 952/2013 och slutbestämmelser (artiklarna 21–24)

Förslagets sista kapitel VI innehåller sedvanliga slutbestämmelser om utövande av delegering, kommittéförfarande samt om förordningens ikraftträdande och tillämpning.

Kapitlet innehåller också förslag till ändring av två bestämmelser i tullkodex för unionen. Artikel 5 i tullkodex ändras så att EU:s tullagstiftning i fortsättningen omfattar också den nu föreslagna förordningen och genomförandeakter och delegerade akter som antagits med stöd av den. Dessutom anpassas bestämmelsen i artikel 163 i tullkodex så att bestämmelsen om innehav och tillhandahållande av handlingar som kompletterar tulldeklarationen också täcker kompletterande handlingar som lämnats in inom ramen för miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU.

Den föreslagna förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Eftersom det tar tid att utveckla nya informationssystem och informationsutbyte mellan dem både på nationell nivå och unionsnivå, börjar tillämpningen av förordningen stegvis.

Först införs IT-infrastruktur, varmed det skapas en anslutning och möjliggörs automatiskt utbyte av uppgifter mellan tullmyndigheter och partnermyndigheter. Det här sker stegvis enligt tidsplanen för varje icke-tullrelaterad unionsformalitet i bilagan till förordningen före den 3 mars 2025 (antingen från och med 1.3.2023, 1.3.2024 eller 3.3.2025 beroende på formalitet).

Före den 1 januari 2031 ska det vara möjligt att fullgöra de tull- och andra unionsformaliteter som krävs för tullklarering av varor via en enda kommunikationskanal och möjliggöras annat digitalt samarbete som avses i förslaget samt informationsutbyte mellan ekonomiska aktörer och myndigheter.

Bilagan till förordningsförslaget

I bilagan till den föreslagna förordningen förtecknas de icke-tullrelaterade unionsformaliteter som ska fullgöras i samband med tullklareringen av varor och de informationssystem som gäller dem och som ansluts till EU CSW-CERTEX för utbyte av uppgifter med de nationella miljöerna med en enda kontaktpunkt för tullen. I bilagan ställs för varje formalitet dessutom en tidsfrist, inom vilken utbytet av uppgifter för den ska vara i funktion. Ändringar i bilagan, särskilt tillägg av formaliteter, är möjligt genom en delegerad förordning.

De i bilagan förtecknade formaliteterna är gemensamma hälsodokument för införsel av djur (CHED-A), animaliska produkter (CHED-P), foder och livsmedel av icke-animaliskt ursprung (CHED-D), växter och växtprodukter (CHED-PP) och kontrollintyg för import av ekologiskt producerade (COI) som finns i EU:s Traces-system. Bilagan täcker också licens för ozonnedbrytande ämnen (ODS) som ingår i licenssystemet ODS 2 och formaliteter för fluorerade växthusgaser enligt unionens F-gasportal och licenssystemet HFC. Licenssystemet för import av kulturföremål byggs som en del av unionens Traces-system och det ska vara färdigt först 2025.

I Finland är de behöriga partnermyndigheterna för de formaliteter som nämns i bilagan Livsmedelsverket som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och Finlands miljöcentral SYKE, vars resultatstyrning miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet sköter gemensamt. I fråga om det EU-system för import av kulturföremål som tas i drift 2025 är det troligt att Museiverket som hör till Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde fungerar som behörig partnermyndighet. Europeiska kommissionen är behörig partnermyndighet bland annat för licenser för ozonnedbrytande ämnen.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen samt grundlagen

Förslaget till förordning grundar sig på artikel 33 (tullsamarbete), artikel 114 (tillnärmning av lagstiftningen för den inre marknaden) och artikel 207 (gemensam handelspolitik) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Förslaget behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och beslut om dess godkännande fattas i rådet med kvalificerad majoritet. Stadsrådet anser att kommissionens förslag är motiverade med hänsyn till den rättsliga grunden.

Enligt subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen FEU ska åtgärder när det gäller icke-exklusiva befogenheter vidtas på EU-nivå endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. I fråga om icke-exklusiva befogenheter införs genom förordningen för det digitala utbytet av uppgifter som gäller unionens tullformaliteter och andra unionsformaliteter mellan tullmyndigheter och behöriga partnermyndigheter och mellan myndigheterna i fråga och ekonomiska aktörer enhetliga regler som ska iakttas vid tullklarering av varor i hela unionen. Den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU underlättar internationell varuhandel samt förstärker och harmoniserar tullens kontroll av att EU-kraven för internationell varuhandel efterlevs. Motsvarande mål uppnås inte i tillräcklig omfattning med EU-medlemsstaternas nationella lagstiftning. Den föreslagna rättsakten har inte ansetts stå i strid med subsidiaritetsprincipen. Statsrådet anser att kommissionens förslag följer subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

Förslaget till förordning innehåller fullmakter för kommissionen att anta genomförandeakter och delegerade förordningar.

Enligt förslaget till förordning ska utbyte av personuppgifter genomföras med iakttagande av EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679² och unionens övriga dataskyddslagstiftning. De personuppgifter som behandlas i miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

gäller främst fysiska personer som framgår av tulldeklarationer eller andra unionsformaliteter. I bestämmelsen om behandlingen av personuppgifter i EU CSW-CERTEX anges bland annat tillåtna syften för behandling av personuppgifter samt personkategorier och personuppgifter, som kan behandlas i systemet. De uppgifter som utbyts via EU CSW-CERTEX behandlas dessutom så att de inte sparas i systemet. Eftersom kommissionen och medlemsstaterna ansvarar för EU CSW-CERTEX funktion, anges det i förslaget till förordning att kommissionen, tullmyndigheterna och de behöriga partnermyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för behandlingen av personuppgifter i systemet i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725³ om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter. Dessutom ges kommissionen befogenhet att genom genomförandeakter stärka ansvarsområdena för gemensamt personuppgiftsansvariga för att iaktta ovan nämnda skyldigheter enligt EU:s dataskyddsförordningar. Förslaget till förordning innehåller också en regel om behandlingen av personuppgifter i de nationella miljöerna med en enda kontaktpunkt för tullen. Enligt den ska behandlingen av personuppgifter genomföras i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. För att skydda personuppgifter i andra informationssystem som hör till miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU, ska medlemsstaterna underätta kommissionen om personuppgiftsincidenter som äventyrar personuppgifterna i den nationella miljön med en enda kontaktpunkt för tullen. Kommissionen anser att det i förslaget har ställts tillräckliga garantier för skyddet och kontrollen av personuppgifter i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter. Det har också hållits samråd med Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till förordning i enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter.

Statsrådet anser inte att förslagen strider mot Finlands grundlag eller förpliktande instrument för grundläggande och mänskliga rättigheter.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Konsekvenser för lagstiftningen

Den föreslagna förordningen kräver att varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet att verka som nationell samordnare i miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU. För att utse en myndighet till uppgiften i fråga krävs det att en bestämmelse om frågan läggs till i den nationella lagstiftningen.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU kan förväntas minska tidsåtgången för tullklareringar som hör till förslagets tillämpningsområde avsevärt, när utbytet av

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (dataskyddsförordning för EU:s institutioner)

uppgifter mellan tull- och behöriga partnermyndigheter påskyndas, tullklareringsförfarandena förenklas och systemet automatiskt kontrollerar tullklareringsformaliteter. En förstärkt tullklareringsprocess kan beräknas minska de personalresurser som myndigheterna använder för att handlägga tulldeklarationer som omfattas av förslaget. Förslaget kan också antas minska den tid och de resurser som ekonomiska aktörer behöver för tullklarering. Lägre kostnader för tullklarering kan sänka priset på de varor som släpps ut på unionsmarknaden och därför kan förslaget ha positiva effekter också för konsumenterna. Eftersom förslaget emellertid omfattar endast en liten del av tulldeklarationerna, beräknas ovan nämnda positiva ekonomiska konsekvenser inte vara omfattande.

Enligt kommissionens bedömning medför förslaget genomförandekostnader på sammanlagt 64,7 miljoner euro för EU under de första sju åren och därefter årliga underhållskostnader på 6,35 miljoner euro. Enligt kommissionen täcks de kostnader som medförs av inrättandet av den miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU genom den föreslagna förordningen i sin helhet med anslag från finansieringsprogrammet för tullverksamhet, Tullprogrammet, som ingår i EU:s fleråriga finansieringsprogram för 2021–2027. Kommissionen anser att förslaget inte medför några ytterligare budgetkonsekvenser.

Av den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU genomförs i det första skedet EU CSW-CERTEX, dit kommissionen ansluter de EU-system som nämns i bilagan till förslaget och medlemsstaternas egna nationella miljöer med en enda kontaktpunkt för tullen. Det möjliggör automatiserat utbyte av uppgifter mellan tullmyndigheterna och de behöriga partnermyndigheterna. Arbetet genomförs gradvis i den omfattning och enligt den tidsplan som anges i bilagan till förslaget för varje formalitet före den 1 mars 2023, 1 mars 2024 och den 3 mars 2025.

Enligt den preliminära bedömningen medför genomförandet av förslagets första skede inga betydande behov av tilläggsanslag i Finland. Enligt Tullens preliminära bedömning medför genomförandet av det första skedet en kostnad på lite under 300 000 euro för Tullen för att definiera, genomföra, testa och införa ändringar i informationssystemen. Genomförandet av det första skedet beräknas inte medföra några nämnvärda kostnader för de behöriga partnermyndigheterna, eftersom de använder de EU:s system för administrering av icke-tullrelaterade formaliteter som avses i förslaget. Enligt Livsmedelsverket kräver förslaget dock att det på nytt fastställs hur gränskontrollavgifter för vissa levande växter samt växt- och träprodukter och begäranden om handledning för kontrollen överförs mellan Livsmedelsverkets och Tullens system. Ett nytt fastställande och testning av informationssystem i anslutning till det beräknas medföra en kostnad som motsvarar cirka 30 dagsverken för Livsmedelsverket under åren 2021 och 2022. Enligt den preliminära bedömningen kräver idrifttagandet av licenssystemet för införsel av kulturföremål 2025 och som byggs som en del av EU:s Traces-system inte utveckling av ett ämetsverksspecifikt nationellt informationssystem.

Enligt förslaget ska ekonomiska aktörer före början av 2031 ha tillgång till en enda kommunikationskanal i de nationella miljöerna med en enda kontaktpunkt för tullen för att fullgöra nödvändiga tullformaliteter och andra unionsformaliteter. Förslaget till förordning innehåller dock inte detaljerade bestämmelser som behövs för att genomföra kommunikationskanalen, utan i förslaget ges kommissionen befogenheter att fastställa dem genom att anta genomförandeakter och delegerade förordningar senare. Eftersom omfattningen av att genomföra förslaget om en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU och de ändringar som krävs i informationssystem och funktioner till denna del ännu inte är kända är det inte ännu i detta skede möjligt att beräkna de kostnader som uppstår för nationella myndigheter.

5.3 Övriga konsekvenser

Ett samordnat digitalt utbyte av uppgifter mellan tullmyndigheter och behöriga partnermyndigheter inom ramen för en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU förbättrar riskhanteringen samt iakttagandet och kontrollen av de formaliteter som omfattas av förslaget till tillämpningsområde. Kommissionen beräknar att förslaget har positiva konsekvenser i hela EU för att skydda människors hälsa och för säkerheten i samhället och att det främjar bevarandet av kulturarvet och bland annat djurens välbefinnande och miljöskyddet.

6 Ålands behörighet

Ärendet omfattas av rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

7 Behandling av förslaget i Europeiska unionens organ och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av förslaget började i rådets arbetsgrupp för tullunionen den 17 november 2020. Det portugisiska ordförandeskapet har meddelat att dess mål är att bidra till en effektiv behandling av förslagen under ordförandeskapet. I behandlingen av förslaget har det från kommissionen hittills endast inkommit en redogörelse av teknisk natur och svar på de frågor som medlemsstaterna ställt. De andra medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

Vid Europaparlamentet är det ansvariga utskottet för huvudförhandlingen av förslaget utskottet för inre marknaden och konsumentskydd (IMCO). Föredragande för betänkandet är Ivan Stefanec (Slo, EPP).

8 Den nationella behandlingen av förslaget

Ett presentations- och diskussionsevenemang ordnades om förslaget till förordning den 14 januari 2021 för representanter från Tullen och de nationella partnermyndigheter som avses i förslaget och de ministerier som ansvarar för deras förvaltningsområde.

Utkastet till U-skrivelse har behandlats i beredningssektion EU5 (tulltekniska frågor) den 19 februari 2021.

9 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att inrättandet av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU överlag kan understödjas. Förslaget är bland annat förenligt med Europaparlamentets och rådets beslut nr 70/2008/EG om en papperslös miljö för tullen och handeln och med Ekofinrådets slutsatser från maj 2017 om utvecklingen av EU:s tullunion och dess styrning.

Statsrådet stöder förslagets syfte att modernisera tullklareringsprocessen och förbättra utbytet av uppgifter i anslutning till den både mellan myndigheterna och mellan myndigheter och ekonomiska aktörer. Den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU förenklar tullklareringsprocessen och gör den snabbare samt bidrar till att förstärka en enhetlig tullverksamhet och tullkontrollen. Statsrådet förhåller sig positivt till målsättningen för förslaget till förordning att minska överlappningar och den administrativa bördan i anslutning till tullklareringen samt de kostnader som de medför.

Statsrådet ser det som viktigt att förslaget tar hänsyn till skydd av personuppgifter.

Med beaktande av digitaliseringsprojektet för EU:s tullsystem som krävs för unionens tullkodex som ska genomföras före slutet av 2025 och prioriteringen av det, anser statsrådet det motiverat att gradera genomförandet av den föreslagna miljön med en enda kontaktpunkt för tullen i EU på det sätt som kommissionen föreslår.

Statsrådet anser att det behövs en jämförelse av alternativa lösningar och deras fördelar och kostnader när funktionerna och datainnehållet för den enda kontaktpunkt som ska införas vid ingången av 2031 mellan ekonomiska aktörer och myndigheter fastställs under ledning av kommissionen, så att målen kan nås så effektivt som möjligt och utan oskäligen kostnader.

Genom den föreslagna förordningen delegeras lagstiftningsbefogenheter till kommissionen. Statsrådet anser att det är viktigt att befogenheter delegeras endast i den utsträckning det är motiverat och att bestämmelserna om delegering av befogenheter är tillräckligt tydliga och noggrant avgränsade.